

о. Ігор Цар

Троянди від сестри Теклі

Наша дорога до неба –
це опіка сиріт, бідних,
хворих, багатодітних
і просвіта рідного
українського народу.

*Блаженна Йосафата
Гордашевська, СНДМ*

Львів 2020

**о. Ігор Цар. Троянди від сестри Теклі.
Українська монахиня Текля-Євдокія Левкович
(11 листопада 1905 – 18 березня 1997).**

Сестра Текля прожила 92 роки, з яких 72 у монастирі Згромадження Сестер Служебниць Непорочної Діви Марії. Це була видатна українська монахиня, яка убогістю придбала багатство, а смиренням – величність. Вчила людей любити Бога і Україну та залишила по собі світлу пам'ять.

Її життя – це важливе історичне свідчення про боротьбу підпільної УГКЦ в часі більшовицького терору. На прикладі сестри Теклі бачимо, як одна людина може багато зробити для України, коли щиро молиться і твердо вірить в Бога.

*Ірина Коломисць – завідувачка музею
Патріарха Йосифа Сліпого в УКУ*

На першій сторінці обкладинки:
сестра Текля з правнучками рідної сестри Марії. Рудно, 1992 р.

Набір: *Олесь Герасим*
Коректор: *Розалія Рибчанська*
Літературний редактор: *Іванна Дорош*
Макет: *Ростислав Рибчанський*

Підписано до друку 02.04.2020 р.
Формат 70х100/32; Папір офсетний.
Гарнітура «Times New Roman». Офс. друк.
Умов.друк.арк. 2,6. Обл.-вид. арк. 2,2.

© ТзОВ “Дизайн-Студія “Папуга”, 2020
© о. Ігор Цар, 2020

Світе тихий, краю милий, моя Україно!

Мої дорогенькі! З любови до Бога і України пишу цю книжечку, щоб поділитися з Вами великою радістю – Господь хоче прославити серед святих свою улюблену дитину, сестру Теклю Левкович. Ця маленька ростом, але велика духом монахиня відважно проповідувала християнську віру, часто ризикуючи своїм життям. Для неї любов до Бога і України була головним дороговказом. Своїм героїчним і світлим життям та невтомною працею у Христовому винограднику сестра Текля пригорнула до Бога тисячі людей, які назавжди стали її духовними дітьми. Як бджілка збирає нектар для вулика, так сестра Текля пригортала людей до правдивої Церкви і прокладала шлях до визволення України.

Вона роками лупала безбожний лід більшовицького атеїзму. Пережила Першу і Другу світові війни, а також штучні голодомори в Україні 1922, 1932-1933, 1946-1947 років. Ризикуючи своїм життям, вона рятувала людські душі в українському народі під час найжахливішого за всю історію людства переслідування християн. Сестра Текля стала світлом для світу і сіллю для землі!

У цьому мурашнику життя постійно йде боротьба між добром і злом, а особливо в Україні, бо

тут – найкраща земля і дуже щирі люди. Століттями різні окупанти нападали на наш народ і грабували його, вивозили з України людей і, навіть, чорнозем. Забороняли Українську Церкву, історію, мову, культуру. Мечем і вогнем винищували все, що нагадувало про найдавнішу націю в світі. А тому мільйони українців – через жорстоке насильство – опинилися в московському і в латинському обряді.

У трийменнику Енциклопедії Католицької Церкви написано, що 1839 року російські окупанти насильно нищили Українську Греко-Католицьку Церкву на території Білорусії та Литви. У Вільно в жіночому монастирі Святої Тройці було 245 сестер Василіянок. Вони всі категорично відмовились переходити у московську церкву. За наказом російської влади їх закували в кайдани і відправили до монастирської тюрми у Вітебську. Багато монахинь померли у в'язниці, а котрі залишилися живі, 1845 року були заслані в Сибір і там загинули.

Загалом від УГКЦ забрали 145 монастирів та дев'ять тисяч парохій, які насильно приєднали до московського патріархату. Інших, теж насильно, змушували приймати латинський обряд. Внаслідок цього тільки у Холмській єпархії 200 тисяч

українців стали поляками. Те ж саме діялось в інших єпархіях. Окупанти робили все, щоб стерти з лиця землі згадку про Україну.

Папа Римський Урбан VIII ще 1624 року видав декрет, щоб ніхто: ні світський, ні духовний, а тим більше василіянин, не переходили на латинський обряд, навіть через найважливіші причини, без особливого дозволу Апостольської Столиці. Однак товариші від релігії навіть і не думають слухати Папу, бо їхня мета – загарбати Україну. Побачимо, що вони скажуть після смерти на Страшному Суді, бо там усім, кому завжди було мало, – добавлять з надлишком.

Хай кров невинно замучених українців сокрушить те зло, яке нищить нашу землю! А їхня героїчна смерть хай додасть відваги й сили тим, хто захищає Україну. Вірю, що до кінця світу вже ніхто не зможе знищити наш народ. Маю таке відчуття, що коли не буде України, то й світу вже не буде.

Не раз ситуація виглядає зовсім безнадійною, і тоді кажу собі: а над нами ще є Бог! У 1913 році на запрошення Праведного Митрополита Андрея Шептицького з Бельгії приїхали отці Редemptористи. Вони вивчили українську мову та обряд і ревно працювали для спасіння нашого народу. Бельгійці не змушували українських дітей

молитися чужою мовою, зрікатися своєї нації, обряду, культури, історії, вишиванки... Бельгійці служили Богові.

У 1920 році, відразу після семінарії, в Галичину приїхав о. Ахиль Бульс (1894-1975), який згодом став ігуменом монастиря Чину Найсвятішого Ізбавителя в Івано-Франківську. Цей завзятий місіонер-бельгієць дуже любив наш народ і часто казав: «Сильно моліться, мої дорогі, бо скоро вже буде Україна!» Він видавав часопис «Марійський альманах» і хотів збудувати новий храм з нагоди 900-ліття посвячення України під покров Матері Божої святим Ярославом Мудрим 1037 року.

За такі гріхи польська влада назвала його українським націоналістичним агітатором і 1939 року депортувала до Бельгії. Там він збудував храм і до кінця життя служив, як він казав, своїм улюбленим українцям, переселенцям в чужій країні, як і він. Його запрошували давати місійні науки у всі куточки Європи, де тільки була українська громада. Протягом усього свого життя о. Ахиль Бульс плекав надію повернутися до України і побачити ще раз Галичину.

Папа Римський призначив о. Ахилія візитатором для монастирів у Бельгії. В одному з них була побожна монахиня, яка за 30 років мала 29 операцій.

Вона не нарікала, тільки молилася, а свої терпіння жертвувала за навернення грішників. Їй часто з'являвся Ісус Христос.

У 1942 році Спаситель сказав до неї: «Деколи шкодую, що сотворив людство, яке дуже грішить. Уже давно би покарав його, але задля одного народу продовжую життя на землі». Тоді монахиня запитала в Ісуса, чи не заради бельгійського народу? Ісус відповів: «Ні! Є на землі такий український народ, який терпить так само, як і Я. Саме задля його терпінь Я продовжую життя людства і стримую караючу руку Небесного Отця...»

Сьогодні є інша загроза для України, бо живемо в такому часі, коли більшість людей у світі поклоняються мамоні. Їм завжди бракує грошей, міняють автомобілі, скуповують нерухомість і постійно гребуть до себе все, що бачать. Вони зовсім не думають, що буде з ними після смерти. Це бідні і нещасні люди, які ніколи не мають спокою. Навіть не всі духовні особи знають, що таке добровільна вбогість – повсюди шик, блиск і євродостаток, а це відштовхує людей і руйнує Церкву. Хто має розум, хай думає, бо дорога до спасіння душі – це вузький шлях через терни до зірок. Дивна річ – люди хочуть кращого життя для того, щоб ще більше грішити.

Хай ця книга покличе до чернечого життя молодих людей у нашому народі. Чим більше в Україні буде священників, монахів і монахинь, тим більше Господь буде благословляти нашу Україну. Дорогі хлопці і дівчата! Від вас залежить майбутнє України. Не дайте себе здурити мамоні, бо розкішне життя, байдужість, пияцтво, куріння, наркотики і розпуста заведуть вас до погибелі й вічних мук в пеклі. А служити Богові і Україні – це свобода! Це – радість! Це – правдиве щастя! Жиймо нині так, щоб колись разом бути в небі, де нас чекає зустріч з Ісусом, з найдорожчими для нас людьми і з тими, хто віддав життя за волю України!

Життєва дорога сестри Теклі

Євдокія Левкович народилася в багатодітній родині у місті Городку Львівської області. Батько Григорій (1865-1949) працював на залізниці. Мати Марія (1866-1920) була домогосподаркою. У родині було семеро дітей: Катерина, Михайло, Антон, Ганна, Софія, Марія і наймолодша – Євдокія (згодом монахиня Текля).

Коли почалася війна 1914 року, батько залишив двох синів в Україні, а п'ятеро дівчаток вивіз до Чеської Держави. Там вони потрапили до добрих людей, а згодом повернулися на рідну землю.

Нині в Городку, на вулиці Виговського 30, де народилася сестра Текля, живе Роман Левкович, його дружина Галина і діти Любомир та Марієтта. Дідусь Романа, Михайло, був рідним братом монахині.

Яскравим спогадом із дитинства сестри Теклі був приїзд у її рідне місто цісаря Франца Йосифа. Зустрічали гостя урочисто. До приміщення залізничного двірця, який на той час був двоповерховою будівлею, була вистелена доріжка. По цій доріжці назустріч Францу Йосифу йшла маленька дівчинка у білій святковій сукні – Євдокія Левкович, яка несла йому квіти. Пощастило ж цісареві отримати квіти від такої Великої згодом Людини!

Часто сестра Текля згадувала, як, будучи дитиною, щиро молилася у храмі Благовіщення до ікони Матері Божої. Коли їй виповнилося 15 років, дівчина просила в батька віддати її в монастир. Але для цього потрібно було велике придане, яке тоді батько не мав змоги дати.

І все-таки мрія Євдокії здійснилася. За сумлінну працю на залізниці її батько одержав від цісаря Франца Йосифа медаль і велику премію, яка зберігалася у Відні. Цю премію він отримав, коли досягнув пенсійного віку. Завдяки цьому Євдокія стала згодом монахинею. За ці кошти Григорій Левкович зміг дати придане до монастиря, придбавши

швейну машинку, посуд, перину, 12 простирал та 12 пошивок на ковдру і подушки.

Монастир сестер Службниць був у м. Червонограді, де сестра Текля проходила свій вишкіл, і саме там відбувалася посвята дівчат в монахині 4 серпня 1925 року. На це торжество приїхав батько Григорій, брат Михайло та його донька Ганна Маціївська. Дівчата в монашій одежі лягали в труну, що символізувало смерть їхнього світського життя і посвячення себе служінню Богові. Перші обіти сестра Текля прийняла 24 жовтня 1928 року, а вічні – 28 серпня 1935 року.

Після цього її відправили на курси для апостольської праці з людьми. Вона мала середню освіту і потужний християнський вишкіл. Її скерували у село Сокиринці Чортківського району Тернопільської області. У 1932 році там відкрили дитячий сиротинець, яким опікувалися сестри Службницьі. В книзі за 1938 рік написано, що там було 60 дітей і три монахині. Настоятелькою була сестра Текля Левкович, яка займалася освітою дітей, вчила їх співати, декламувати вірші, дбати про здоров'я і займатись руханкою. У всьому була доброю катехиткою і вихователькою.

Сестра Текля була також фельдшеркою і розумілася на травах, щодня приймала і лікувала від

чотирьох до восьми хворих людей. Часто її викликали до недужих навіть серед ночі.

Село Сокиринці мало близько 150 дворів і храм Введення Пресвятої Богородиці. Служба Божа правилася кожної третьої неділі, а в інші дні сестри ходили сім кілометрів до головного храму святого Миколая у село Коцюбинчики, де було 300 дворів. Парох о. Володимир Ковальський був ревним і побожним священником, добрим до людей. У 1957 році він не зміг здати контингенту для радянської влади і його страшно побили. Через два тижні він помер, маючи 48 років, прослуживши на парафії 25 років.

Село Сокиринці було над Збручем, де проходив кордон між польськими і російськими окупантами. На протилежному боці ріки теж були Сокиринці. Селяни постійно жили в страху, терплячи немилосердний гніт та знущання.

Під час Другої світової війни до сиротинця приходили німецькі вояки і приносили дітям масло, шоколад, консерви та інші продукти. Сестра Текля розмовляла з ними німецькою мовою. У 1949 році, перед Великоднем, до сиротинця прийшли червоні визволителі, щоб арештувати монахинь. В той час сестра Текля місила тісто для пасок. Вона попросила комуністів дати їй можливість спекти паски,

бо тоді й вони будуть мати що їсти. Їй допомагала дівчина з села, яка мала 15 років. Сестра сказала їй підкидати дрова в пічку, а сама немовби пішла до сусідів за бритванками.

Як тільки зайшла за першу хату, то швидко побігла в село до надійного господаря, де переодягнулася в цивільне вбрання. Господар запряг коні і відвіз сестру Теклю до поїзда, яким вона добралася до Городка. Більшовики кричали, що монашка-бандерівка обманула їх. В той час у селі в храмі була інша монахиня, яку москалі вивезли в Сибір, і там вона загинула.

Сестра Текля прийшла до своєї хати, в якій народилася, але там, на рідній українській землі, вона не мала права жити, бо за нею шукали окупанти. Сіла на призьбі, заплакала, зажурилася, а потім помолилась і пішла шукати рятунку в людей. Її взяла до себе родичка Ганна Маціївська. Один рік вона працювала в Городку, а потім знайшла роботу в аптеці у селі Зимна Вода.

У 1967 році отець-ігумен Макарій-Михайло Грень, ЧСВВ, допоміг придбати для неї будинок в Рудно. За часів комуністичного режиму вона підпільно готувала дітей до Першого Святого Причастя. Сестра Текля розповідала, що вона підготувала майже дві тисячі дітей з довколишніх сіл

і містечок – Зимна Вода, Рудно, Городок, Суховоля, Мшана, Цунів та інших.

Двічі-тричі на тиждень відбувалися Святі Літургії, проводилися таїнства Хрещення та Вінчання. Часто там служили о. Макарій Грень і о. Роман Єсип, які вийшли з ув'язнення; брати о. Мирослав і о. Богдан Сенети, які повернулися з Сибіру; згодом о. Ігор Цар, який повернувся з Камінця-Подільського.

Також у цьому будиночку проходили реколекційні заняття для сестер Служебниць, бо сестра Текля вміла дуже смачно готувати їсти. Вона була щедро обдарована Богом різними талантами і дуже гарно співала, мала дзвінкий гарний голос сопрано.

Спогади сестри Теклі

Наш монастир розігнали у 1949 році. Один рік я працювала в Городку у трикотажному цеху і проживала у моєї братанки Ганни Маціївської – доньки мого брата Михайла. Після цього я майже 10 літ працювала в аптеці у Зимній Воді. Жінки, яких насильно депортували з Перемишля, довідавшись, що я монахиня, попросили мене готувати їхніх дітей до Сповіді й Першого Святого Причастя.

Першого разу прийшло дев'ятеро дітей, а згодом всі навколишні села вже знали, що є така монахиня, яка навчає дітей релігії. Батьки наказували дітям не розповідати в школі про їхнє навчання релігії. І діти розуміли, що не можна про це нікому говорити.

Одного разу зібралося багато дітей, а хтось доніс про це в поліцію. Заходить дільничний поліцай і каже до господині дому: «У вас двоє дітей, а що роблять тут всі інші?» А тут якраз один з хлопчиків і каже до нього: «У мене сьогодні день народження і ми зібрались святкувати». Дуже часто траплялись подібні випадки. Діти завжди старались вийти із скрутної ситуації. Інколи ховались попід ліжка, попід столи, хто куди встиг. Не раз я наїлася страху, але мені було дуже шкода тих діточок. Я ризикувала життям, однак робила все, щоб діти жили з Богом, бо без Бога нема щастя. І де були б їхні душі після смерти?! Крім дітей, я готувала до Сповіді ще й медсестер і лікарів. Вони приходили до мене по двоє, по троє, а тих, що не дуже боялися, навчала в них удома.

Якось до школи приїхав великий начальник. Зібрав усіх вчителів і каже до них: «Ви не слідкуєте за тим, що тут монахині працюють і ширять релігію! Ви повинні дізнатися, хто це робить і доповісти куди слід!»

Я не раз аж плакала і казала: «Ісусе, чому ми такі бідні? Всі народи мають свободу і живуть собі вільно, мають свій прапор, мають свою мову, свої школи – мають усе, а нам чомусь так важко без кінця і краю!» Потім прийшла мені така гадка, що ми ідемо хресною дорогою. Христос терпів, і ми маємо так терпіти. Христос нас любить, а після терпіння буде воскресіння!

У мене в капличці були Найсвятіші Тайни в білому мішечку. Як тільки я побачу через вікно, що йде поліція, то скоро візьму мішечок до себе і сховаю, щоби вони не зневажили Ісуса Христа. Одного разу я молилася парастас за своїх родичів, як-раз була річниця. Сестра Софія вийшла надвір, бо подумала, що до нас хтось з родини приїхав. А то поліцай влетів. Він став і дивиться, і дивиться. Не знаю, чи гостеві каплиця сподобалася, чи він боїться ввійти досередини. Ми не могли зрозуміти цього. Я оглянулася і як побачила кашкет, то аж за-терпла, задубіла. Потім мною почало трясти і непокоїла думка, що я не встигла сховати Найсвятіші Тайни. Він буде зневажати Ісуса Христа, і якщо так станеться, то я не переживу цього!

Поліцай заходить усередину і так пальцем показує: «То в радянському союзі не полагается». А я кажу: «Я на вулиці цього не поставила, то є

моя хата. Те, що ви бачите, то дали мені мої родичі. Вони молилися перед цією іконою, також і мої діди, брати, всі мої рідні. І дали мені заповідь, щоби я молилася аж до смерті і я буду так робити». Говорила я до нього відважно. Потім я від нього натерпілася. Нарешті він каже: «Ну то моліться, але щоби я кого іншого тут не застав!»

Коли більшовики заборонили нашу Церкву, то в нас, у каплиці, було повно людей. Хрестили дітей, тайно брали шлюби, відправляли дев'ятниці. Кожного дня у травні приходили на маївку до Матері Божої, а у червні – на молебень до Ісуса Христа.

Тут завжди відправлялися Служби Божі. Жодного року не було, щоби я не готувала дітей. Майже 40 літ ми разом з отцем Макарієм Гренем проводили таку місію у Львові, в Городку, в Рудно, у Зимній Воді та в навколишніх селах. Чи сніг, чи завірюха, чи дощ – ми цілий піст ходили сповідати і рятувати людські душі. Бувало, отець вночі відправляє дві Служби Божі, а зранку ми ще їдемо поїздом у село. Скільки разів ми йшли болотами, снігами, водами – нераз аж по коліна. Якось приїхали до Городка, і тоді через негоду я погубила калоші в болоті, а в отця – штани замочені. Люди попрали і висушили наші речі, бо ми були дуже змучені.

Їдемо в поїзді, а я маю при собі ризи і сиджу в однім кінці вагону, а отець в другім. За нами КГБ слідкувало. Іншим разом стоїмо у Львові і чекаємо трамвай. Підходить начальник поліції, став коло нас і так нас мірить згори надолину. Я старалась запанувати над собою, усміхалася, аби не показати, що я боюся безбожної влади. Постійні погрози, арешти, купа страхів, але Бог допоміг щасливо те все пережити і дочекатися вільної України.

Свідчення: о. Ігор Цар, 1958 р. н., м. Львів

1. У мальовничих Бескидах над рікою Сян, на околиці містечка Лісько, споконвіків жили мої предки. У 1946 році на саме свято Богоявлення, під час водосвяття, польська армія під свист куль за дві години вигнала їх з рідної землі. Одну церкву в Ліську підірвали, а другу розібрали до фундаменту. Таким же методом вирішили долю українців стародавнього Перемишля і всього краю. Це була трагедія моєї родини і моєї України. Тому я народився вже у місті Комарно Городоцького району. На той час у пологовому будинку було п'ятеро дітей. Одна жінка мала важку форму туберкульозу і з неї бухнула кров. Її забрали в тублікарню, а дитину лишили. Постало питання: хто буде грудьми годувати дитину від хворої жінки?

Моя мама погодилась, хоч знала, що це великий ризик. Але Бог є над нами, і ми з братом Олегом повиростали здоровими і сильними.

Мої батьки, Орест та Ірина, з 1962 року жили в Рудно, а через п'ять років продали свій будинок, щоб придбати квартиру у Львові. Мама домовилась з монахиною підпільної УГКЦ про ціну – півтори тисячі карбованців. Про це довідався якийсь чоловік і запропонував аж три тисячі! Та хоч батьки жили бідно, однак мама переборола себе і не спокусилася великими грошима. Вирішила все-таки продати хатинку монахині. А сестра Текля перетворила її на потужний монастир, де 30 років постійно відправлялися Служби Божі й рятувалися людські душі.

Вперше я побачив цю монахиню 1967 року. Батьки сказали мені, що треба її поцілувати в руку, а сестра Текля обняла мене й поцілувала в голову. Пам'ятаю її милий голосочок і личко, яке світилося любов'ю до Бога й України. Ми завжди називали її: наша бабця.

Недавно моя мама перейшла у кращий світ, а свою двокімнатну квартиру записала багатодітній сім'ї. Вірю, що після смерті Бог дасть їй ласку не мучитись у чистилищі, а просто йти до неба. На жаль, мало хто знає, що «ми сотворені у Хри-

сті Ісусі для добрих діл, які Бог уже наперед був приготував, щоб ми чинили» (Еф 2:10). Щира жертва моїх батьків і молитви сестри Теклі спричинилися до того, що я став священником. Усі батьки повинні розуміти, що їхні добрі вчинки принесуть колись благословення їхнім дітям.

2. У 1988 році я приїхав до сестри Теклі у справах Церкви. Як захоплено вона розповідала мені про події в Римі з нагоди святкування Тисячоліття Хрещення Руси-України! Це треба було бачити, як вона любила нашу Україну! – Лице світилося, очі горіли, розповідала дуже швидко і тішилася, як мала дитина.

Саме тоді сестра Текля сказала мені: «Я ніколи не забуду того, що зробила твоя мама для мене, а тому щодня ставала на коліна і відмовляла “Богородице Діво”, щоб Господь дав тобі здоров’я і щасливу долю». Від почутого мені по тілу пішли мурашки і волосся стало дибки – так ось чому я живий! Я завжди відчував над собою якийсь дивний покров і думав собі, що то фортуна, а виявляється – це молитви сестри Теклі. Завдяки тим молитвам я не один раз у страшних ситуаціях залишався живим.

Я з дитинства читав дуже багато книжок, особливо про козаків і бандерівців, займався спортом і готувався до боротьби за визволення рідної землі.

Бог і Україна – це для мене святе, бо “ніхто неспроможен любити більше, ніж тоді, коли він за своїх друзів своє життя віддає” (Ів 15:13). Це все мені пригодилося в тій дикій бандитській радянській армії, де я служив у Забайкальському воєнному окрузі. “ЗАБВО – забудь вернутися обратно”. Більш детально про це описано у моїй книзі «Останні будуть першими». Це чудо від Бога, що я звідти вернувся живим, бо смерть весь час пропонувала мені свої послуги.

3. За рік до смерти сестри Теклі я приїхав до неї. Ми, як завжди, помолились у капличці, а тоді вона сказала: «Коли я помру, щоб ти мене похоронив». Сестра Текля дала мені гроші, щоб я правив Служби Божі за її душу після смерті. Я не дуже хотів брати ті гроші, бо то велика відповідальність перед Богом. На той час я служив у Камінці-Подільському і тільки раз на рік міг приїхати до Львова, бо було багато праці з людьми та з будівництвом храму. Не міг уявити собі, як це залишити стільки людей без опіки священника і їхати на похорон за 300 км. Але любі друзі допомогли мені і життя повернулося так, що я опинився спочатку в лікарні, а потім у Львові. Навіть живу понині.

Декілька останніх місяців за життя сестри Теклі я часто відправляв Богослужіння в капличці

монастиря. Вона постійно сповідалася і багато людей приводила до мене сповідатися. До кінця життя рятувала людські душі. Була завжди енергійна, усміхнена і життєрадісна. А потім заснула...

4. Я правив у каплиці Службу Божу за душу сестри Теклі, однак розумів, що то мені треба до неї молитися і просити її заступництва перед Богом. Я багато разів хоронив людей і надивився різного. А сестра Текля лежала в труні, немовби спала. Ніякого жаху, ніякого запаху, просто спить, працювалась і заснула. То був гарний Божий знак, що ця людина не змарнувала свого життя. Я стояв біля сестри Теклі, дивився на її миле дитяче личко і дякував Богові за її прекрасне життя. Дякував за те, що через її молитви я живий, що став священником і що вся наша родина живе з Богом. Як тільки закінчив Богослужіння, то відразу помолився до сестри Теклі і попросив для себе її заступництва перед Богом. І так роблю по нинішній день.

5. Похорон був величний – багато священників, монахинь і море народу. Всі прийшли віддати шану Великій Людині – українській монахині, яка так щиро всіх любила і всім служила. Похоронна процесія з Рудно вирушила до Городка у храм Благовіщення Пресвятої Богородиці, а звідти – на цвинтар. Сестра Текля заповідала

похоронити її зверху на тому місці, де спочиває тіло її мами Марії.

Посередині кладовища є каплиця, а від неї за 150 кроків у напрямку Львова, з лівого боку, відразу при доріжці є могила сестри Теклі Левкович, де встановлена гарна білосніжна статуя Матері Божої.

Від сестри Теклі я успадкував собі різьблений хрест, який висів у неї над ліжком, та вишиту скатертину з престолу, де 30 років правилися Богослужіння. А статую Богородиці віддав у Зимну Воду. Там живуть мої приятелі Андрій та Алла Кошики, які мають четверо діточок. Хай Мати Божа заступається за них.

6. Через пів року після смерті сестри Теклі Левкович я поїхав у село, де служив мій знайомий священник. Там треба було їсти три рази на день молоко, сир і сметану. Шлунок запротестував і здавалося, що мені його ріжуть пилою. Біль страшний. Раптом думка: помолися до сестри Теклі три рази «Отче наш» і «Богородице Діво». Сталося чудесне оздоровлення. Я втішився і дякував Богові.

Тут варто зауважити, що я мав би тоді молитися до блаженного священномученика Миколая Чарнецького, про якого написав книжечку, і тоді масово зцілялися люди на його могилі. Однак Божа воля була молитися до сестри Теклі Левкович.

7. Того ж часу по радіо передають, що в тяжкому стані Вацлав Гавел – президент Чехії, який колись п'ять років сидів у тюрмі, бо виступав проти комунізму. Отож смерть заглядала йому в очі. Знову думка: молися три рази «Отче наш» і «Богородице діво» до сестри Теклі. Я ще довго щодня так робив і поручав Гавела її заступництву перед Богом. Відтоді він прожив ще 14 років! Президент Вацлав Гавел казав, що Друга світова війна була дуже страшна, але людська байдужість є ще страшнішою.

8. Під час написання цієї книжечки я невдало підстрибнув і пошкодив собі коліно, яке 10 років тому мені оперували. Ліг спати, та серед ночі прокинувся від болю. Різні жажіття лізли мені в голову. Я молився крізь сон і повертався з боку на бік, однак, біль не проходив. Тоді силою волі змусив себе злізти з бамбетля і пішов молитися до сестри Теклі. Просив її заступництва перед Богом і змовив три рази «Отче наш» і «Богородице Діво». Відразу після цього біль пройшов і я добре виспався. Дякую Богові за чудесне зцілення через заступництво сестри Теклі.

Рома Грецько, 1955 р. н., м. Городок

9. Я жила на квартирі у монахині Теклі з 1971 до 1974 року, бо моя бабця Ганна Кішко була її рідною сестрою. Тож мала змогу бачити своїми

очима її героїчний спосіб життя. Вона вставала пів шостої години зранку і довго молилася. Упродовж дня всіх, хто приходив до неї, запрошувала на коротку молитву до каплички. Пригадую, що 1976 року я приїхала до неї в Рудно, а в хаті був Ігор Цар. Ми разом помолилися і сестра Текля запросила нас за стіл та смачно нагодувала.

Безбожна влада переслідувала сестру Теклю, постійно погрожувала і часто чинила обшуки. Все це підривало здоров'я, однак вона завжди була життєрадісною і з любов'ю робила свою святу справу. Тому Господь завжди за неї заступався. Така велика імперія зла боялася такої маленької ростом монахині. Сестра Текля несла людям світло для світу – Ісуса, який хоче, щоб наша Україна була вільною і святою християнською державою.

10. Влітку 1972 року на подвір'я зайшов дуже строгий на вигляд поважний пан з дипломатом. Виглядало, що займав високу посаду в комуністичній системі. Він суворо попередив сестру Теклю, що завтра в неї буде обшук... Часто приходила з сільської ради секретарка і також попереджала, що будуть небажані гості.

11. Сестра розповідала, як під час нападу сховалася в кутку хати, щоб її не побачили і не відчиняла двері. Довго безбожники стукали і грюкали,

а вона стояла і весь час молилася. Дуже пережила тоді. Свої терпіння завжди жертвувала за кращу долю України.

12. Дуже часто, ще за земного життя сестри Теклі, ми зверталися до неї з проханням про молитву в усяких потребах і завжди отримували ці ласки від Господа. І тепер, коли вона у вічності, в оселі небесній, ми відчуваємо її постійну підтримку за нашу родину.

13. У 1950 році сестра Текля поїхала працювати в село Зимна Вода. Її взяли на роботу в аптеку і поселили на горищі. Там було холодно, і це шкодило її здоров'ю. Керувала аптекою пані Ольга Турченко, яка приїхала з Харкова на роботу в Галичину і була вихована в радянському дусі. Вона мала твердий владний характер, а тому відносини між нею і монахинею були, м'яко кажучи, дуже непрості. Однак молитва і терпіння зробили своє. Згодом пані Ольга доручила сестрі Теклі свою кухню, бо вона дуже смачно готувала і випікала печиво. Служебниця якнайкраще виконувала свої обов'язки, але одночасно проповідувала Христа. Всі працівники аптеки разом з їхніми родинами стали практикуючими християнами.

14. Завідувачка, будучи членом комуністичної партії, не побоялася вмовити дітей своєї рідної сестри Анатолія та Вадима повінчатися. Згодом

вони охрестили своїх дітей, а хресним батьком для них був відомий футболіст Ярослав Русин з Городка, рідний брат моєї мами Стефи Кішко.

15. Пані Ольга Турченко займала дуже високе становище у радянському суспільстві і мала широке коло знайомств для вирішення всяких справ. Саме вона, на прохання сестри Теклі, влаштувала на роботу о. Макарія Греня, коли він повернувся з тюрми 1956 року.

16. Під час написання цих спогадів у 2019 році в мене сильно заболіла нога, бо я хворію на артроз. Такий біль мене турбував три року тому. Від цього болю я не могла нормально ступати на ногу. Завдяки щирим молитвам до сестри Теклі через декілька днів біль зник. Я постійно в ті дні просила її заступництва перед Богом і відмовляла три рази «Отче наш» і «Богородице Діво».

17. У 1992 році сестра Текля подарувала моєму швагрові великий медалик Матері Божої з Ісусом на руках. Андрій підвісив його у своєму автомобілі. Минав час, швагер змінював автомобілі, а з медаликом не розставався, бо він нагадував йому про сестру Теклю, котра обіцяла молитися за їхню родину. Сестра Дана зі швагром Андрієм живуть і працюють у Швейцарії в Берні. На вихідні вони часто їздять відпочивати в гори.

У 2015 році вони потрапили в страшну автокатастрофу. Автомобіль не підлягав ремонту. А сестра з чоловіком залишились неушкодженими. Вибравшись із автомобіля, вони довго не могли оговтатись. Сіли на узбіччі дороги і чекали на аварійну службу, яка мала приїхати, щоб забрати те, що залишилось від їхнього транспорту.

Люди, які проїжджали дорогою, зупинялися, оглядали розбитий автомобіль та розпитували, скільки людей було в ньому і чи забрали тіла. Сестра чула ті розмови, але не могла підвестися. До них підійшла жінка, яка зрозуміла, що вони і є тими, хто був у цьому автомобілі. Вона тримала в руках чудотворний медалик від сестри Теклі, який знайшла на дорозі. Це був знак, що молитва монахині завжди оберігає нашу родину.

Дарія Воробій, 1954 р.н., м. Городок

18. У 1972 році я поїхала до сестри Теклі в Рудно разом із своєю доброю сусідкою Ромою Грецько. Ми помолилися в капличці, а потім сестра розповідала нам про боротьбу підпільної Церкви. Мої батьки поховані на цвинтарі недалеко від могили сестри Теклі. У червні 2019 року я вирішила там поприбирати і посадити квіти. Змовила три рази «Отче наш» і «Богородице Діво» та й взялася до

праці. Мені важко було це робити, бо вже три роки мала страшний біль в раменах. Не могла обидві руки піднести догори і вночі не спала через біль.

Маючи такі проблеми, я все ж таки прибирала на могилі сестри Теклі. Одночасно молилася і розмовляла з нею. Розказувала їй про свій біль і проблеми життя. Своїми руками я торкалася могили монахині і не зауважила, що забула про біль. Аж згодом усвідомила, що я зцілилася. Дякую Богові за поміч з неба через заступництво сестри Теклі!

Ігор Левинський, 1958 р. н., м. Городок

19. Сестра Текля готувала нас до Першої Сповіді і Святого Причастя. Були ми з братами і сестрами, серед яких Рома і Дана Кішко, а також інші діти, всіх разом – близько десяти. Звичайно, радянська влада це забороняла, а тому все відбувалось таємно на Черлянському передмісті у моєї бабці Софії, яка була рідною сестрою монахині. Сюди приїхала зі священником сестра Текля. Це був 1965 рік. Вдосвіта ми запалили свічки і щільно заслонили вікна. Десь близько шостої години, по черзі, ми йшли до Сповіді.

20. У 2011 році, через важку хворобу, померла моя дружина Ольга. Після її смерті я перебував у депресивному стані. Крім того лікарі поставили

невтішний діагноз – гіпертонія другого ступеня. Мене госпіталізували. Двічі на рік ставили крапельниці, приймав багато ліків.

Стан здоров'я значно покращився після того, як побував на могилі сестри Теклі. Я звернувся до неї з проханням про молитву до Бога за моє зцілення. Зауважив, що поступово самопочуття моє покращувалося, менше дошкуляв тиск. Згодом почав уже обходитися і без крапельниць та ліків.

21. Окрім зцілення тіла, Господь також подбав і про зцілення моєї душі. У 2014 році я познайомився з моєю теперішньою дружиною, яку теж звати Ольга. Ми побралися, взяли шлюб. Зараз проживаємо в мене разом із моєю старшою дочкою Олесею і моїми онуками від першого шлюбу. Дякую Господу за все. Вірю, що за ласкою Божою і молитвами моєї родички сестри Теклі сьогодні я живу щасливим життям.

Софія Гудза, 1937 р. н., СНДМ, м. Львів

22. Я в монастирі з 1977 року. Мені пощастило бути поруч з сестрою Теклею Левкович 20 останніх років її життя. Вона щороку збирала до 500-700 пляшок. На Йордан священник святив воду, а сестра розносила її в тих пляшках людям. На Різдво пекла 500-700 просфор і роздавала людям.

При комунізмі це було заборонено робити. Навіть таким чином сестра Текля проповідувала Христову віру і свідчила, що УГКЦ, хоч заборонена і переслідувана, але діє у підпіллі.

23. Я постановила собі 40 днів підряд вислухати Службу Божу і прийняти Святе Причастя, а також з третьої години ночі до четвертої відмовляти 40 разів 90-й псалом. Сестра Текля тоді вже не вставала з ліжка, і це було за місяць до її смерти. Отож вночі заходжу до каплиці на молитву і раптом бачу сестру Теклю, яка стоїть у повітрі. Виглядала так, якби їй було 35 років. В одну мить невидима сила підняла мене теж в повітря, і я не відчувала тіла, була як дух. У захопленні я молилася: «Боже, я хочу, щоб сестра Текля далі була переді мною!» Однак хмара закрила її, піднялась догори – і вона зникла.

24. Сестра Текля перед смертю казала мені, що бачить живу церкву в Зарваниці. Вона померла в ласці святости. Згодом приснилася мені й каже: «Молися до Архангела Михаїла, бо він дуже помагає».

25. До нас у монастир часто приходила жінка Соня з Лапаївки. Їй приснилася сестра Текля і каже: «Сонічка, ти йдеш до нас, але ж там каплиця забита дошками і там нічого нема. Дякую

тобі за молочко, яке ти мені носила. Я все за твою худібку молюся, за курочки».

*Галина Козак, 1959 р. н.,
село Мишана Городоцького району*

26. Я часто була у сестри Теклі. Відразу після її смерті вона з'явилася мені у видінні й сказала: «Я є в небі, приготую собі престіл і ходжу по луках неймовірної краси. Я є ближче до Ісуса і бачу Його, а є такі, що не бачать, бо вони віддалені, залежно від того, як собі заслужили. Також бачила нашого українського святого священномученика Йосафата, який ходить пліч-о-пліч з Ісусом. Я ніколи не думала, що буду так високо в небі!»

Сестра Текля кидала з неба на землю троянди і казала, що то є захист проти диявола. Я запитала її в чому Ви помагаєте людям? А вона відповіла: «У всьому помагаю, але тільки тим, хто молиться з вірою. Думайте про вічність, бо на землі скоро все минає і молодість зів'яне. Робіть добрі діла, щоб заслужити собі на небо!»

Надія Семинко, 1948 р. н., село Зимна Вода

27. Дякую Богові, що звів мене з чудовою, доброю людиною, великою християнкою – сестрою Теклею Левкович. Вона молилася і вірила, що доля

нашої Церкви буде кращою. Ніякі переслідування і знущання не зламають нашої віри.

Я часто приходила до неї, хоч це було й нелегко, бо нас переслідували, але Матір Божу завжди нас оберігала. Головна хвірточка до будинку була закрита, а ми непомітно заходили через сусідське подвір'я. Ми приходили до каплички і щиро молилися з сестрою Теклею у всяких потребах. Я молодю вийшла заміж і в нас не було діточок. Однак щирі молитви монахині допомогли мені й на четвертому році шлюбу я народила донечку Лілю. Велика радість була в нашій родині!

28. У 1975 році моя донечка захворіла. Мала один рочок, висока температура до 40 градусів. Ми з чоловіком перелякалися і завезли її в Охматдит. Там сказали, що є підозра на апендицит, а тому залишили її в лікарні. Я дуже переживала і, плачучи, поїхала додому. Зайшла до сестри Теклі, розказала про свою біду і ми пішли в каплицю молитися до Матері Божої.

Я не переставала плакати, а сестричка каже до мене: «Не переживайте, ваша дитина буде завтра вдома. Беріть одяг для неї». Я поїхала зранку до дитини, а лікар каже: «Будемо вашу дитину виписувати». Я не вірила, що вона вже здоровенька. Коли мені принесли донечку і вона сказала

до мене «Мамо», то я від радості не знала, що зі мною робиться.

29. Моя кума Лідія Прийма 1977 року народжувала дитину, і ніяк не могла розродитися. Дитина і породілля вже були дуже ослаблені і в тяжкому стані. Я пішла до сестри Теклі просити помочі в молитві до Матері Божої. Незабаром Лідія щасливо народила хлопчика. Мама і дитина були здорові.

30. Багато випадків було, коли брали на операцію діточок, а я йшла до Божого місця. Чи рано, чи ввечері – мене завжди чекала з усмішкою добра людина – сестра Текля. Я відчувала від неї велику любов і Божу благодать, отримувала пораду і опіку. Вона могла розрадити і піднести на душі. Молитви до Бога за заступництвом нашої дорогої сестри Теклі мають велику силу. Вона бачить нас із неба, молиться за нас і помагає нам.

31. У 1985 році сестра Текля готувала дітей до Першого Причастя. Серед них була і моя донечка. Два тижні підпільно, скрито по хатах, навчала вона наших дванадцять дітей. Священник приїхав зі Львова, а Служба Божа правилася о четвертій годині ранку в будинку Євгенії Самотій. Сповідь і Перше Святе Причастя було великою радістю для наших діточок!

Анжела Синяк, 1968 р.н, смт Рудно

32. Моя тітка Турченко Ольга Пилипівна (1921–2004) народилася в селі Войнівка Чутівського району Полтавської області. У 1948 році по комсомольській путівці вона була направлена, як молодий спеціаліст і керівник у Львівську область в село Лопатин. Моя мама Неоніла розповідала, як плакали батьки, коли проводжали Ольгу, бо боялись, що її вб'ють бандерівці.

У селі вона завідувала аптекою. Доброї дороги весною і восени туди не було, а тому ліки доставляли на літаку АН-2. Вночі приходили бандерівці і забирали всі потрібні їм ліки, бинти, вату, йод та інше. Однак залишали гроші за які тітка мусила придбати все це по спекулятивній ціні в місті на ринку. У 1949 році її перевели в Городок, а в 1950 році – в село Зимна Вода на посаду завідувачки аптекою. І там вона працювала до пенсійного віку.

Ольга Пилипівна прийняла на роботу санітарки монахиню Теклю Левкович, яку після закриття монастиря ніхто не хотів брати на роботу. А працювати тоді треба було обов'язково, бо діяла стаття про дармоїдство. Тітка дістала за монахиню сувору догану від начальства, але її так і не звільнила. Ще прийняла на роботу фармацевтом Бакланову (Кач-

мар) Марію Григорівну, яка вернулася з Сибіру. Її також ніхто не хотів брати на роботу.

33. Моя мама Неоніла Турченко приїхала 1953 року поступати в педагогічне училище до Львова. Вона розповідала про монахиню, яка часто жила в квартирі з нею, 14-річною студенткою, коли тітка їздила у справах по роботі. Монахиня була дуже доброю, завжди усміхненою і могла з нічого приготувати дуже смачні страви. Коли мама не встигала зранку поснідати, то сестра Текля бігла за нею з пакуночком і казала: «З'їж Нелю, ти ж така худенька, закинь щось в живіт, а там все само, що треба зробити» і тихенько хрестила її в дорогу.

Всі згадують надзвичайно смачні пампухи з рожевим варенням, які вона готувала 1971 року з нагоди 50-річчя тітки Олі. Вже з раннього дитинства я пам'ятаю, як ми ходили до сестри Теклі на Святу Вечерю через подвір'я її сусідів лемків. Вікна були завішані капами, а ми тихенько в хаті колядували, молилися, вечеряли.

Стіл був накритий всіма святвечірніми стравами. Я тоді мала поганий апетит і часто хворіла, але в сестри Теклі мені все смакувало. Пам'ятаю по сей день смак куті, налисників з капустою, пампуків і запах Різдва.

У хаті в малесенькій кімнатці на цілу стіну була зроблена шопка. Вона була просто казкова. Світилася ліхтариками – зірочками на небі, яке було зроблене з марлі. Ми завжди щось приносили в ту шопку: тваринок, квіточки, лялечки. Сестра Текля дуже раділа, коли ми приходили.

Біля шопки ми молилися навколішки три рази «Отче Наш», «Богородице Діво» і йшли вечеряти при свічці. Виходили з хати не всі одразу, оглядалися, йшли додому знову дворами. На вечері були також Тамара і Белла – діти ще однієї нашої тітки Олександри Дегтяр. Вона мала ще синів Анатолія і Вадима, який згадує, що коли дивився на сестру Теклю, то від неї променіло світло і смирення.

34. Завдяки сестрі Теклі були охрещені майже всі діти нашої родини, яка була розкидана по всьому колишньому СРСР. Тітка Оля наполягала, щоб дітей привозили в Рудно і там, у монастирі, їх хрестили. Це – Турченки Ігор і Анжела, Печеришний Володя зі Слов'янська Донецької області; з Городка – Калосєви Тамара і Белла; син Тамари – Борис Четвериков, в якого я була хресною мамою; син Белли – Михайло Браженко; діти Вадима Дегтяря – Олена і Віталій. Хресних батьків підбирала сестра Текля зі своїх родичів та знайомих. Також 1977 року вона готувала до Першого Святого При-

частя в Зимній Воді дітей Анатолія Дегтяря – Лілю і Анжелу та інших. У хаті накривали престіл, приходив священник і сестра Текля. Дівчатка одягалися у білі сукопочки і в руках тримали прикрашені свічечки. Їх сповідали і причащали.

35. У такий важкий час комуністи забороняли все, що пов'язано з Церквою і вірою. Звільняли з посад навіть за те, що хтось побачив ікону в хаті, не кажучи вже про обряд Хрещення, Причастя чи Вінчання. А в нас, завдяки цій тендітній жінці, все це було. Ми всі навчилися молитися, були охрещені, мали ікони, які зберігаємо до сьогодні, Новий Заповіт 1942 року видання, який монахиня подарувала тітці Олі. Зі всіма своїми проханнями, чи потребами ми завжди йшли до сестри Теклі, яка молитвами відвертала біду від кожного з нас.

Тітка Оля до кінця своїх днів була дуже релігійною, глибоко віруючою людиною і дбала про всіх нас. Впевнена, що це сестра Текля навчила її бути такою і навернула до Бога. Моя бабця Єлизавета згадувала, як у селі Сахновщина Харківської області в післявоєнний час вони їздили до церкви у якесь далеке село, щоб посвятити паски. Коли поверталися назад, то в посадці на них напав комсомольський патруль. Безбожники сміялися з них, забирали і розкидали все свячене по землі. Хто

що схопив, з тим і йшов додому, а те одне свячене яйце роздавав по кусочку сусідам, щоб розговорітися на Великдень.

36. А ікони ховали за шторами, в коморах за банками. Особливо в тих хатах, де жили люди, які працювали на якихсь керівних посадах, були комсомольцями чи вчителями. Пам'ятаю, що з Сахаліну терміново привезли мого похресника Бориса. Йому тоді був один рік і він дуже хворів. Тато його був військовим полковником. Бориса таємно хрестили в Рудно у сестри Теклі й після цього він майже ніколи не хворів. Шкода, що не всі люди розуміють силу Тайни Хрещення, бо багатьом дітям можна було би врятувати життя.

37. Коли я у 12 років захворіла на запалення легенів і вже ніякий антибіотик не діяв на мене, то сестра Текля молилася за моє одужання. За порадою тітки Олі, мене загорнули в козячу шкіру на добу і молилися. Я одужала, і після цього, Богу дякувати, майже не хворіла. Вся наша велика родина вважає сестру Теклю покровителькою нашого роду. Молилось до неї у горі і в радості. Досліджуючи історію появи сестри Теклі у нашій родині, я з впевненістю можу сказати, що це було диво...

*Наталя Мельникова, 1968 р.н.,
сmt Рудно, Зимна Вода*

38. Мої батьки – Богдан Макаловський та Ірина з роду Левкут були насильно переселені з Надсяння 1946 року під час операції «Вісла». Кузня і хата діда Івана Макаловського були на території сьогоднішньої митниці «Шегині», а мама народилася у селі Яксманичі, поблизу Перемишля.

У Львові мама працювала на картонно-паперовій фабриці і, ризикуючи життям, таємно передруковувала молитовники та іконки і поширювала їх, за що була звільнена з роботи 1975 року. Ми часто відвідували о. Петра Козака, який проживав у Зимній Воді в наших знайомих. Я вдячна Богу за своїх батьків і за життя, яке мені було дане!

39. У червні 1976 року сестра Текля Левкович готувала десятеро дітей до Першого Святого Причастя. Ми два тижні навчалися у помешканні Ганни Гельман у Зимній Воді, а Сповідь і Служба Божа були в пані Ганни Хтей. Відправляв о. Роман Єсип. Знаю, що подібних катехитичних груп була велика кількість. Сестра Текля була дуже швидка і моторна. Своєю невтомною працею вона запалювала всіх любити Ісуса і свій український народ.

* У Зимній Воді на цвинтарі поховані о. Іван Юськів (1912 – 1973), о. Євген Котик (1920 – 1980)

і єпископ підпільної УГКЦ Петро Козак (1911 – 1984). Всі три монахи належали до Чину Найсвятішого Ізбавителя і не перейшли до московської церкви. Вони ризикували життям, бо любили Бога і Україну понад усе, а тому трагічно пішли з цього світу. Безбожна комуністична влада вкоротила їм життя.

Леся Козак, 1965 р. н. м. Городок

40. У Страсну п'ятницю 2012 року мені розказали, що в нас на цвинтарі похована монахиня Текля Левкович і через її заступництво Бог вислуховує молитви-прохання. Я тоді працювала у соціальній службі. До нас зайшла жінка і розповіла про свою знайому Галину, яка не знати чи ще доживе до Великодня. В неї один син одружений і має дітей, а другий син – страшний пияк. Через нього Галина захворіла на цукровий діабет, бо журиться і нервується. Їй відрізали пальці на ногах.

Виявилося, що Галина – моя сусідка. Мені стало дуже шкода її, бо смерть була близько неї. Хоч як мені хотілося просити за когось з моєї родини, бо були поважні проблеми, та все ж таки у ту Страсну п'ятницю я щиро з вірою молилася за здоров'я Галини на могилі сестри Теклі. Через місяць зустріла соціальну працівницю, яка навідувала Га-

лину, і вона мені сказала, що Галя поїхала до своїх батьків у Білорусію. Я дуже зраділа, що Галя живе, і Бог дає їй силу ходити до церкви.

41. Моя донечка Маруся вийшла заміж і завагітніла. Однак не було надії, що вона виносить дитину, бо дуже важкою була вагітність. Я щиро молилася до сестри Теклі в цьому наміренні і просила її заступництва перед Богом. Маруся щасливо народила здорову дівчинку Вікторію. Також я молилася до сестри Теклі за зятя Романа і він щасливо вернувся додому з війни.

42. Я завжди стараюся зайти на цвинтар і помолитися біля гробу монахині. Одного разу перед вечором я йшла прибирати на гробах своїх родичів і переживала, що вже пізно, а людей на цвинтарі не буде. Тому вирішила спочатку піти помолитися на гріб сестри Теклі, а вона віддячила мені тим, що біля каплички працювали майстри-бляхарі, тож мені зовсім не було страшно.

Наталя Пучинська, 1951 р. н., м. Городок

43. У 2016 році йду собі по цвинтарі й так мені важко було на душі, бо мала дуже високий тиск. Голова страшно боліла і нудило мене. Раптом побачила статую Матері Божої і напис, що там похована монахиня Текля Левкович. Я зупинилася

і почала молитися. Мені стало легше, тиск нормалізувався – і я зцілилася. Дотепер не маю високого тиску. Я з радості почала всім людям розказувати про чудесне зцілення на могилі сестри Теклі, тож багато моїх знайомих ходять туди молитися.

44. Цього ж року я дізналася, що одна сім'я, де є двоє малих дітей, скоро розпадеться. Чоловік страшно пив і жінка вже не витримувала цього жахиття. Я пішла молитися на могилу сестри Теклі і сталося чудо – чоловік перестав пити.

Іванна Колодій, 1975 р. н., м. Городок

45. Про сестру Теклю Левкович, яка похована на нашому місцевому кладовищі, я дізналася від братової. Вона розповіла мені, що на могилу монахині приїжджають люди зі Львова молитися. За її посередництвом вони вимолюють в Бога різні ласки. У 2016 році я кілька разів молилася на могилі сестри Теклі. Просила її заступництва перед Богом, бо молодша дочка здавала ЗНО і поступала в університет. Шансів поступити на державну форму навчання було мало, бо вона не мала високих балів. Але моя молитва була вислухана. Дочка поступила на факультет іноземних мов, державну форму навчання. Тепер вона студентка четвертого

курсу, а я і далі приходжу на могилу до сестри Теклі. Дякую за її заступництво перед Богом і молюся за щасливу долю сина і дочки.

Лілія Гавриляк, 1970 р. н., м. Городок

46. У 2018 році я дізналася, що на нашому кладовищі похована сестра Текля. Мені дуже припала до душі історія її служіння Богові та людям. Коли вперше прийшла помолитися на її могилу, то відчувала надзвичайний мир і спокій. З того часу, як іду на кладовище, не минаю її.

Раніше під час молитви мені завжди дошкуляли приступи ниркової коліки. Якось розповіла про це сестрі Теклі і попросила її, щоб молилася разом зі мною Богові за моє зцілення. Після цього зауважила, що приступи ставали дедалі слабшими і повторювалися не так часто. І от навесні, коли мав виповнитися майже рік мого спілкування з сестрою, приступи зовсім зникли.

47. У 2019 році, перед Великоднем я прийшла на могилу сестри Теклі. Помолилася і подякувала за донесені Богу молитви про моє зцілення. В ту ж мить я відчула приємний квітковий аромат, який нагадував мені запах мира. Дякую Богові за ту ласку, що дозволив мені пізнати сестру Теклю і її могутнє заступництво перед Богом.

Часто, коли щось турбує, спішу на могилу сестри Теклі, розмовляю з нею і прошу її про молитву. Серце наповнюється неймовірним спокоєм, знаходжу рішення проблем, які турбують мене. Багатьом розповіла про це. Люди, котрі йдуть до неї молитися, теж відчують благодать, мир і спокій.

*Ольга Бігун, 1969 р.,
село Заверещиця Городоцького району*

48. Про монахиню Теклю я почула від своєї знайомої. Особливо зацікавили мене історії кількох людей, які молилися на її могилі, а через деякий час помітили, що зцілилися від своїх недуг.

Відтоді мене не покидала думка, що обов'язково треба побувати там, де вона похована і просити її заступництва перед Богом за моє здоров'я. Адже я перенесла операцію з онкології, згодом ще одну, хіміотерапію, опромінення...

Після цього почав підійматися тиск, тремтіли ноги, дошкуляли часті запаморочення, сильна нудота. Завжди було відчуття, що в будь-яку хвилину могу впасти.

Я попросила чоловіка підвезти мене в Городок. Та він не одразу відгукнувся на моє прохання, тож я почала молитися. Господь почув мої молитви і 7 липня 2018 року я туди потрапила.

На кладовищі я зрозуміла, що важко буде знайти потрібну могилу. Тоді я звернулася за допомогою до Матінки Божої та Ангела-Охоронця, щоб взяли мене за руку і привели до могили. Минуло 10 хвилин, як я вже стояла навпроти фотографії сестри Теклі. Дуже зраділа і подякувала Матінці Небесній. Зі сльозами на очах просила у сестрички заступництва перед Богом, щоб вимолила для мене, грішної, ласку, аби в норму вався мій тиск і зникли всі недуги, які так дошкуляють мені.

Я помолилася і подякувала за все. Відійшла від могили і розгубилася, бо не знала, куди йти. Та мене знову наче взяв хтось за руку і вивів до того місця, де чекав мій чоловік.

Щаслива й радісна повернулася додому і вирішила помолитися за всіх монахинь. Під час молитви у мене було видіння, як ішло багато сестричок, а одна із них повернулася до мене обличчям. В ній я впізнала сестру Теклю і в ту ж мить відчула велике полегшення: пропало тремтіння у ногах, запаморочення, а головне, що мій тиск відтоді майже завжди у нормі. Дякую щиро сестрі Теклі за ту благодать, яку вона випросила для мене у Господа. А Богові безмежно вдячна за сестру Теклю і ті ласки, якими Він щедро її обдарував.

Марія Панкевич, 1959 р. н., смт Рудно

49. Я викладаю у медичній академії ім. Андрея Крупинського. Моя мама Ірина Шептицька народилася 1931 року, в селі Княжий міст Мостиського району Львівської області. У 1989 році вона захворіла і їй встановили діагноз – онкологія матки. Мама була дуже важко хвора. Мої рідні сестри Ольга Була, Оксана Борис і я робили все, щоб спасти маму. Чоловік Оксани, Володимир, був родом з Горodka і мав двоюрідну сестру Стефу Кішко. Вона порадила нам звернутися до сестри Теклі за порятунком, бо Господь вислуховує її молитви.

Також моя сусідка, Ірина Шабат, радила мені йти до нашої сестри Теклі, бо багато людей в Рудно просять її про молитву і це їм допомагає. Ми так і зробили. Сестра Текля сказала, що буде молитися за нашу маму і зробить все, щоб нам допомогти. З того часу здоров'я нашої мами почало покращуватися і діагноз різко змінився. Через два тижні лікарі сказали, що онкології нема. З ласки Божої мама прожила ще 25 років!

Галина Ковлига, 1970 р.н., м. Львів

50. У 2020 році священник подарував мені фотографію сестри Теклі Левкович і коротко розказав про її життя. Я почала молитися до неї і про-

сто з нею розмовляла, розповідала про своє життя, труднощі. За кілька днів я зрозуміла, що після тих молитов і розмов мої справи на роботі дивним чином щасливо вирішуються. Навіть ті, про які я не просила, а просто розповідала. Я була дуже здивована. Дякую сестрі Теклі за її допомогу і заступництво перед Богом!

51. Моя свекруха Оксана два тижні молилася до сестри Теклі за зцілення суглобів, які її дуже турбують. Після цього почала переглядати старі медичні журнали і раптом ніби засвітилися слова про лікування суглобів червоною глиною. Свекруха зрозуміла, що її заступниця сестра Текля дала їй знати як треба себе лікувати.

Наталя Гнатків, 1980 р. н., смт Рудно

52. У сестри Теклі завжди було затишно. Щоразу як приходила до неї в гості, ніби поринала в інший світ – миру, спокою та любови. Моя прабабця Марія Сорока була її рідною сестрою.

Найбільш пам'ятне місце в домі монахині – це каплиця, повна світла, запаху свічок та свіжих квітів. Там завжди хотілось залишатися якнайдовше. Сестра Текля готувала мене, мою молодшу сестру Оксану Малашняк та інших дівчаток до Першої Сповіді. Тоді мені було 12 років. Але й після науки

ми з Оксаною часто бігали до неї, коли разом, а коли й поодиночі. Пам'ятаю кущі троянд вздовж сітки на подвір'ї, як ми їх доглядали та чистили. Сестра Текля завжди була усміхнена і раділа кожній зустрічі. В капличці мене залишала саму. Тепер розумію, що це було зроблено зумисне, аби я могла зосередитись, не бентежитись і щиро молитись Богові, поділитись з Ним своїми думками та почуттями.

Розмова з сестрою Теклею завжди була тихою, ніби хтось за стіною спить і ти боїшся його потривожити. Сестра розпитувала про батьків, про мої справи, чи добре себе почуваю. Потім спільно читали Святе Письмо, вивчали нові молитви. Ці зустрічі та спільні молитви навчили мене всі свої проблеми вирішувати через молитву до Бога.

Ще в дитинстві просила в Бога стати матір'ю чотирьох дітей. Завжди хотіла мати двох старших хлопчиків (і так сталося) та двох дівчаток. Але моя третя дитина, донечка Іринка, маючи чотири роки, щовечора молилась і просила сестричку. Плакала і казала, що вона самотня...

Бог її почув і дав відразу дві сестрички для моєї Іринки. Наука сестри Теклі не пройшла даремно. Я маю великий скарб – п'ятеро дітей! Бог подарував мені більше, ніж я просила.

Оксана Малашиняк, 1982 р. н., смт Рудно

53. Приблизно з десятирічного віку я почала ходити до сестри Теклі вивчати катехизм. У її маленькому і затишному будинку-монастирі панував неймовірний спокій. Вона завжди зустрічала мене усмішкою і цілувала в щоку. У неї був тихий голос і вона жваво щебетала, як пташка. Ми інколи разом порались на городі і збирали яблука. Я дуже любила в неї ночувати. В першій кімнаті за шторою стояло ліжко, де я спала, а на стінах висіли ікони. Дякую їй за те, що навчила мене молитись.

На уроках катехизму учні сиділи за довгим столом, який простягався на дві кімнати. Уроки проходили в чудовій атмосфері. Сестра Текля навчала нас духовних цінностей та розповідала про Бога, сім'ю і виховання дітей. Казала, що ми повинні рости і допомагати один одному, а головне, щоб ми не забували дякувати за все Богові.

У роки безбожного атеїзму наша родина та знайомі збирались у сестри Теклі, бо люди боялись ходити до церкви. У нас дуже велика родина і ми завжди чекали нагоди, щоб висповідатись і бути на Службі Божій. Пам'ятаю своє Перше Святе Причастя. Це було щось неймовірне! Сестра Текля підбрала нам білі сукні, які вона зберігала

на веранді. Священник сповідав нас у капличці монастиря, а пізніше правив Службу Божу.

Сестра Текля завжди навчала нас праведно жити, щоб не робити аборти і ніколи не забувати про Бога. Я досі згадую її світле обличчя. Дякую Богові за її життя і за те, що така людина була в нашій родині, яку вона єднала. Я вірю в те, що завдяки її молитвам у мене є нині троє чудових дітей! Молитви сестри Теклі з тамтого світу і нині оберігають мене та мою сім'ю.

Отець Теодор Заблоцький, 1964 р. н., смт Рудно

54. Мої батьки Петро та Катерина були побожними греко-католиками. Ми не ходили до російської церкви, а відвідували Богослужіння у помешканнях, де відправляли підпільні священники УГКЦ. Там сповідалися і причащалися, святити паски, хрестили дітей. Мене хрестив о. Павло Павлиш, а мою сестру – о. Роман Чолій.

До Першої Святої Сповіді мене готувала сестра Текля Левкович у 1971 році. Ми два тижні збиралися в Зимній Воді у приватному будинку подружжя Мироновичів – Богдана та Люби. Разом з їхніми дітьми нас було 15.

Ми вчилися вечорами, писали конспекти під диктування сестри Теклі. Малі діти весь час щось

перепитували, а сестра Текля з великою терпеливістю підходила до кожного зокрема і відповідала на запитання. Пояснювала матеріал доступно і зрозуміло. Мені було трохи легше, бо мене вдома батьки вчили катехизму і молитви. Запам'ятав сестру Теклю постійно усміхненою. Завжди знаходила влучне слово, щоб підбадьорити і підтримати. Не бачив, щоб вона сварила тих, хто був неслухняний. Її лице випромінювало світло. Була дуже спокійна і врівноважена. Цей спокій вона передавала своїм ближнім. Діти завжди переживають, коли вперше сповідаються, а вона тих, які дуже переживали, обіймала за плечі, заспокоювала і проводжала до кімнати, де сидів отець-сповідник.

Нашу групу сповідав о. Макарій Грень, але перед Сповіддю робив невеличкий іспит. Тепер, коли минуло пів століття, усвідомлюємо, яку велику справу робили священники і монахині УГКЦ.

Одного разу ми посповідалися і почалася Свята Літургія. Година була вже пізня. Вікна у помешканні були щільно завішені. За дяка була сестра Текля, а ми, що могли, то разом з нею відповідали священникові. Раптом сильний стукіт у вікно. Всі здригнулися. Стук повторився. Господарі вийшли з кімнати. Запанувала тиша. Сестра Текля тихим голосом заспокоювала нас, говорячи, що все буде

добре. І справді, виявилось, що один хлопець запізнився, і то його батько так сильно стукав у вікно. Ми полегшено зітхнули і дякували Богові, що небезпека минула.

Сестра Текля зажди цікавилася нашою родиною і розпитувала про батька, матір, сестру. Виявилось, що вона добре знала мою тітку, монахиню Зеновію Заблоцьку, яка була в тому ж самому монастирі.

55. У 1985 році я прийшов з армії і хотів вчитися на священника. Сестра Текля влаштувала зустріч з о. Макарієм, який запропонував мені вчитися у Василіянській семінарії і стати монахом. Я не відчував тоді покликання до монашества, тому ми розійшлися ні з чим і я був дуже схвильований. Сестра Текля мала велике серце, тож виявила до мене співчуття. Вона підтримала мене і сказала: якщо це Боже покликання, то я стану священником, яким саме Бог захоче, і вона буде за мене молитися. Тому у своєму священстві я відчуваю молитви сестри Теклі.

У 1987 році я одружився з Марією Каспришин. Її батько, о. Роман, мав 11 дітей і був таємно висвячений на священника 1967 року блаженним священномучеником Василем Величковським, ЧНІ. А ми з дружиною маємо семеро дітей. Один син

закінчив семінарію та УКУ, другий вже служить біля престолу, третій вчиться в семінарії, а одна донька вийшла заміж за священника.

У всьому, що відбувається з моїми дітьми, я відчуваю поміч і заступництво сестри Теклі. Вона була ревною і правдивою Служебницею у Христовому Винограднику. Від неї випромінювала святість. Прослав, Господи, сестру Теклю у Царстві Божому і на Престолах Христової Церкви!

* * *

З описаних вище свідчень бачимо, як просто можна просити в сестри Теклі заступництва перед Богом.

Наприклад: за кращу долю України і святе життя нашого народу; за зцілення; за навернення грішників; за щасливе вирішення справи; за прославу сестри Теклі серед Святих. І кожного разу відмовити молитви «Отче наш» та «Богородице Діво».

Також можна помолитися: Небесний Отче, в ім'я Ісуса і Марії, силою Божественного Святого Духа, через заступництво сестри Теклі допоможи мені в наміренні...

Можна молитися вервичку. Тим, хто не вміє молитися на вервиці, хочу порадити простий спосіб: зробіть намір, за що просите в Бога помочі.

На хрестику чи медалику помоліться «Царю Небесний», а на великому зернятку – «Вірую». Тоді три «Богородице Діво» на малих зернятках, а далі один раз «Отче наш» і десять «Богородице Діво». І так до кінця вервиці. Моліться жваво, щоб не заснути. Як будете щодня так робити і відчуєте, що вже не можете жити без молитви на вервиці, тоді навчитеся роздумувати над таїнствами Божої віри.

Порятунок для України

1. Чоловік і жінка – це ще не родина. Вони стають родиною щойно тоді, коли в їхній хаті появиться милий гість – дитина. Головна ціль подружнього стану – мати стільки дітей, скільки Бог дасть. Це закон не від людей, не з ухвали якогось парламенту, уряду чи Церкви, а від самого Бога. Тому цей закон незмінний і невідкличний. Він зобов'язує і буде зобов'язувати в подружжі аж до кінця світу.

Діти – найсолодший обов'язок батьків, тому що вони найбільший скарб для них на землі. Чи батько і мати мають у світі щось дорожче, ніж власні діти? Якщо є якась небезпека, вони все лишають, але рятують своїх діточок, наражаючи на небезпеку своє власне життя. Діти – це також найкраща потіха батьків на землі, передусім у тяжкі хвилини життя. Статистика свідчить: де в родині більше дітей, там менше розлучень.

2. Святий Отець Пій Х на гробі своєї матері зробив такий напис: «Тут спочиває Маргарита Карто, взірцева і второпна жінка. Найкраща мати, яка після смерти свого мужа, в терпінні і радості, здана на волю Богу, врівноважено, мужньо і по-християнськи виховала своїх дев'ятеро дітей. Після цього, проживши життя у праці та жертвовності, на 81-му році уснула смертю праведних». Такого напису на гробі можна побажати кожному батькові й матері. Вони його заслужать тоді, коли свій найтяжчий обов'язок подружнього життя сповнять по-Божому.

3. Німецький Кардинал граф фон Гален, ставши єпископом, наказав надрукувати образки з таким написом: «Я – тринадцята дитина в моїй родині. Повіки буду вдячний моїй матері, що мала відвагу прийняти ту тринадцяту дитину, що їй Бог послав. Без згоди моєї матері я нині не був би ані священником, ані єпископом».

Велика родина є потіхою для батьків за життя і при смерті. За життя їхнє серце наповнює радість, що мають для кого жити і працювати, що росте їхня надія і потіха на старість, а при смерті з легким серцем відходять з цього світу, бо сповнили Богу волю і лишають велике потомство та подальше існування свого роду. Ця потіха є ще більшою, якщо серед дітей є покликані Богом на священників, монахів чи монахинь.

4. Читаємо в життєписі англійського кардинала Вогана, що його добра і побожна мати в день свого вінчання гаряче молила Бога, щоб Він дав їй багато дітей,

та щоб усі діти посвятили себе на службу Богові. Господь вислухав її благородні молитви, бо дав їй тринадцять діточок: вісім синів і п'ять доньок. Усі доньки стали монахинями, а шість синів – священниками, серед них – два архієпископи і один кардинал.

Велика родина – це найкраща школа життя для дітей. Коли в родині є тільки одна чи дві дитини, то вони, зазвичай, пещені й неслухняні, а деколи й злочинні. Статистика свідчить, що з малих родин походить більше злочинців, ніж з великих. Один вихователь молоді каже: «Май одну дитину, то будеш її невільником, а май десять дітей, то будеш їхнім паном». Якщо в родині багато дітей, то вони себе взаємно виховують і скеровують до суспільного життя. Під наглядом батька й матері вони з дитинства вчаться взаємної любови, опіки та допомоги. Молодше дитя наслідує старше, а старше вчить молодшого. Вони не мусять бігти на вулицю, бо вдома мають з ким бавитися.

5. Буває й так, що пізніші діти – це здібніші діти. Один професор з американського університету в Єлі досліджував здібності 1700 студентів. Він дійшов висновку, що менш здібними були ті студенти, які походили з родин, де була одна дитина або двоє. Найздібніші походили з родин, де було шестеро і більше дітей. Інший професор дослідив життя 200 славних людей. І виявилось, що тільки вісім з-поміж них були одинаками. 42 особи походили з родин, де було від двох до чотирьох дітей, а 150 – з родин, де було п'ятеро і більше дітей!

6. Багатодітна родина – це велике благословення для Церкви і народу. З історії життя Святих добре видно, що дуже багато з них походить з багатодітних родин. Згадаймо, наприклад, що в батьків св. Климента Гофбауера було 12 дітей; в родині св. Папи Пія Х – дев'ятеро; св. Катерина з Сісни була 23 дитина з-поміж 25; св. Тереза від Дитятка Ісуса – одна з дев'ятьох, а св. Ігнатій Лойола і св. Мати Кабріні походили з родин, де було 13 дітей.

7. З великих родин походили здібні керівники, науковці, музиканти, композитори. Великий муж Ірландії Даниїл О'Коннел виріс у родині, де було 10 дітей. В сім'ї музиканта Гайдна було 12 дітей; філософ Кант і музикант Бетховен походили з родин, де було 11 дітей; батьки Наполеона мали 13 дітей, а Шекспіра – 8 дітей.

8. Одна старенька мати розповідала священникові про свої перші роки подружнього життя. Після першої дитини лікарі сказали їй, що не можна їй мати більше дітей, бо це дуже небезпечно для її життя. Вона розказала це своєму чоловікові і додала: «Хочу мати стільки дітей, скільки Бог дасть, а якщо заради дітей доведеться навіть умерти, то вмиру як мучениця своїх подружніх обов'язків. Усі мученики які є в небі, воліли радше вмерти, ніж згрішити тяжким гріхом». Історію свого життя вона закінчила так: «Після тієї перестороги лікаря я привела на світ ще 23 дитини – і нічого мені не сталося. Я дожила до глибокої старости – здорова і щаслива зі своїм чоловіком».

Бажано, аби такий християнський погляд на подружнє життя мали всі батьки, а передусім матері. Щоб вони мужньо і по-геройськи виконували свій подружній обов'язок та щоб у подружжі шукали не себе, а дітей і сповнення Божої волі.

9. Читаємо у Святому Письмі, що після сотворення чоловіка і жінки, Бог «благословив їх і сказав: Ростіть і множіться та наповняйте землю» (Бт 1:27). На що Бог благословив їх? На велику багатодітну родину. І цього Божого закону ніхто не може, не має права ні змінити, ні скасувати. Святий Апостол Павло виразно вчить про спасіння жінки через народження дітей: «Жінка спасеться через народження дітей, коли буде перебувати у вірі, в любові та в святості зі скромністю» (1 Тм 2:15). У Святому Письмі Старого Завіту читаємо, як тяжко Бог покарав Онана (звідси слово онанізм) за те, що після смерті свого брата взяв його жінку, але не хотів від неї дітей: «І Бог убив його, бо поповнив страшну погань» (Бт 38:10). Отже, сам Бог стоїть на сторожі Свого Закону.

Штучне обмеження дітей – це тяжкий гріх проти головної цілі подружжя. Ніхто не зобов'язаний вступати в подружній стан, але коли візьме на себе ці обов'язки, тоді сумлінно зобов'язаний їх сповняти. Читаємо у Святому Письмі, що Христос прокляв фігове дерево за те, що не мало плодів, хоч дерево – це нерозумне сотворіння. А що сказати про кару для розумного сотворіння, яке свідомо нехтує Божим Законом?

Не думаймо, що цей гріх чинять тільки невіруючі люди. Він часто трапляється і в християнських родинах. Штучне обмеження народження дітей обтяжує душу чоловіка і жінки важкими гріхами. Що сказали б про людину, яка оскверняє джерело, звідки випливає питна вода? А штучне обмеження потомства – це осквернення джерела, де твориться нове життя. Це руїна храму Святого Духа.

Гріхи проти природи подружжя і втеча від дітей відбиваються на здоров'ї жінки. Це відбивається на ній фізично і психічно. Тисячі совісних лікарів одноголосно заявляють: «Всілякі відомі контрацептивні методи шкідливі для здоров'я жінки». Статистика свідчить, що понад 30% жінок, яких потрібно оперувати, хворі внаслідок штучного обмеження дітей, а 60% через це стають неплідними.

10. Контроль народжуваності, крім раніше згаданих наслідків, несе ще й страшне нещастя для світу: смерть, загибель і вимирання народів. Якийсь народ може бути зметений з лиця землі або своїм сильним ворогом, або сам собі може завдати смертельного удару внаслідок штучного обмеження народжуваності дітей. Тому схема двох дітей у родині, так часто пропагована сьогодні – це злочинна система, скерована проти власного народу.

За статистикою, народ, де практикується ця схема, за неповних 300 років зникне з лиця землі. З тисячі осіб, якщо діє схема двох дітей, через 30 років залишиться

тільки 621 особа; через 60 років – 386 осіб; через 90 років – 240 осіб; через 120 років – 194 особи; через 150 років – 82 особи, а через 300 років – тільки 8 осіб.

11. Правдивість цього твердження засвідчує історія деяких стародавніх і новітніх народів. Погляньмо на історію стародавніх греків. Грецький історик Полібій за 150 років до н. е. пише: «У наш час в Греції відчувається великий брак дітей... А це тому, що кожного з нас опановує пристрасть погоні за театром, грошима і розкошами бездіяльного життя. Тож відповідно до того, люди або не одружуються взагалі, а якщо одружуються, то не хочуть виховувати дітей, що народились, або лишень одного-двох...» І таку велику культурну Грецію знищили не могутні вороги, а її власні громадяни внаслідок свого ледачого життя.

Схоже сталося зі стародавніми римлянами. Велика й могутня світова Римська імперія впала стрімголов, зруйнована не ворогом, а зіпсуттям та аморальністю власних громадян. Цісар Август, під час правління якого народився Ісус Христос, хотів врятувати свою державу. Він видавав закони для охорони моралі подружжя та народжуваності дітей, але це зовсім не допомогло. Він заборонив жінкам, які не мають дітей, носити діаманти та дорогі прикраси. Та все це було даремно. З півночі приходять здорові і сильні народи та знищують перегнилу Римську імперію.

12. Погляньмо на історію наших часів. Яскравим прикладом, як власний народ може сам себе знищити, є

приклад Франції. Там цілі села вимерли внаслідок відсутності дітей. Не надто кращі справи з народжуваністю у Великій Британії. Державні мужі Англії, стривожені малою кількістю приросту населення, закликають кожну подружню пару виконати свій святий патріотичний обов'язок – мати п'ятеро дітей, якщо Англія й надалі хоче залишатися однією з перших потужних країн у світі. А чи на Америку чекає світле майбутнє? Ще 1800 року на тисячу осіб народжувалось 55 дітей, а 1940 року – вже тільки 18. В Америці щораз менше дітей, а щораз більше старих людей. На сто сімей, що розводяться, 73 % не мають дітей взагалі, а 8 % – мають одне або двоє дітей.

13. Кожний народ має щось, чим може похвалитися. Німці хваляться своєю наукою, американці своєю технікою, британці – пануванням над світом, французи – модою, а ми, українці, сотні років хвалилися і славилися великими, чисельними і здоровими родинами. Навіть десятеро дітей у хаті не було чимось надзвичайним у нашому народі. Наші діти були нашою силою, нашою славою, нашою зброєю, нашою надією. Саме дітьми ми були передусім сильні протягом історії існування нашого народу.

14. Скільки різних навал і наїздів ми пережили! Сотнями літ нищили нас різні окупанти, але ніхто з них не здолав наш український народ. Чому вороги не могли знищити нас? У чому наша таємна сила? Бо ми були сильні нашими дітьми, сильні плодючістю української

жінки і матері. Ми були сильні не тільки любов'ю до рідної землі, а й любов'ю до великої родини. Та, на жаль, виявляється, що й для нашого народу часи великої родини минають безповоротно. Що каже про це статистика? Вона подає сумні факти. У 1924 році на тисячу людей в нас було 42,6 народжень, а в 1929 році – 36,6. А в 1940 році в наших родинях було тільки 6-8, а деколи й більше дітей.

15. Від кого залежить світле або трагічне майбутнє нашого народу? Від наших українських матерів. Не знищили нас окупанти, але можуть зруйнувати нас наші власні несумлінні батьки й матері. Чи не сумно і трагічно бути ворогом, вбивцею і зрадником власного народу? Замало на різних маніфестаціях розпинатися про Неньку-Україну, а в хаті мати лише одне-двоє дітей, якщо могло б бути п'ятеро.

Яка нам користь із гарних помешкань, де є радіо, телевізор, холодильники, телефони, авто та інші винаходи? Але ті доми пусті, від них віє мертвечиною, бо там нема родинного духу, немає діточок. Нема їх, бо вигоди і розкоші зайняли їхнє місце, а діти стали небажаними гостями. Отже, мати багато дітей, хотіти мати багато дітей – це святий обов'язок усіх українців, бо це найкраща ознака правдивого патріотизму та щирої жертвенної любови до своєї Батьківщини і народу. Наша сила у чисельній і здоровій українській родині!

о. Юліян Катрій, ЧСВВ (скорочено)

Якщо зараз буде легко жити, то колись буде важко помирати. А той, хто любить Бога і Україну, нехай народить п'ять і більше дітей. Таким героям: Слава!

* * *

Тобі сказано, о чоловіче, що є добре і чого Господь від тебе вимагає: лише чинити справедливість, любити милосердя й покірно ходити перед твоїм Богом (*Міхей 6:8*).

* * *

“Кожна ікона є наче коротким життєписом особи, яка на ній зображена” (*св. Герман*).

* * *

“Тіла святих і гроби мучеників відганяють диявольські напасті та сприяють зціленню від найтяжчих хвороб” (*св. мученик Юстин*).

* * *

Як віск тане при вогні, так і диявольська сила тане, коли побожно взиваємо ім'я Марії (*св. Бонавентура*).

* * *

Молитва для тих, хто читає цю книгу

Нехай помазання Святого Духа допоможе нам стати відважними воїнами Ісуса Христа, щоб нести добру новину бідним, звіщати полоненим визволення, сліпим прозріння, випустити пригноблених на волю і оповістити рік Господнього помилювання.

Хай Бог благословить нас міцним здоров'ям, святим життям, миром, спокоєм, радістю, любов'ю, достатком, світлим розумом, мужністю, сильною вірою і щасливою працею у Христовому винограднику на славу Божу, на честь Марії, на спасіння нам і рідній Україні!

Тарас Шевченко: книга – це хліб насущний і цілюща вода, без якої людина не може нормально жити, рости і розвиватися. Тому видавництво «Папуга» пропонує придбати книги о. Ігоря Царя:

1. Україна – прабатьківщина людства.
2. Останні будуть першими.
3. Покликаним до свободи.
4. Дар, що перемінює життя.
5. Зцілення роду (переклад).
6. Троянди від сестри Теклі.
7. Це треба знати всім.
8. Ісус промовляє до нас.
9. Нова євангелізація в Україні.
10. Молодь і жива парафія.
11. Хресна дорога Спасителя.
12. Жертва за волю України.
13. Величайте Ісуса Христа.
14. Моя надія – Ісус і Марія.
15. За що ми любимо Бандеру.
16. З побаченого і пережитого.
17. Поради святого Івана Віанnea.
18. Ми діти Божі і нащадки Марії.
19. Акафіст-подяка Пресвятій Тройці.
20. Малий підручник для священника.
21. Жиймо так, щоб разом бути в небі!
22. Наш український Миколай-Чудотворець.
23. Християнські обов'язки батьків та дітей.
24. Чудесні дарунки від Митрополита Андрія.
25. Святий Єронім. Збереження дівинства (переклад).

Друк ТзОВ “Дизайн-студія “Папуга”

79040 м. Львів, вул. Городоцька, 288 (територія “Ілта-Пежо”),

тел.: (067) 370-34-03, (050) 37-14-887,

(032) 240-18-50, www.papuha.com

Свідцтво видавничої справи ЛВ №15 від 21.11.2001 р.